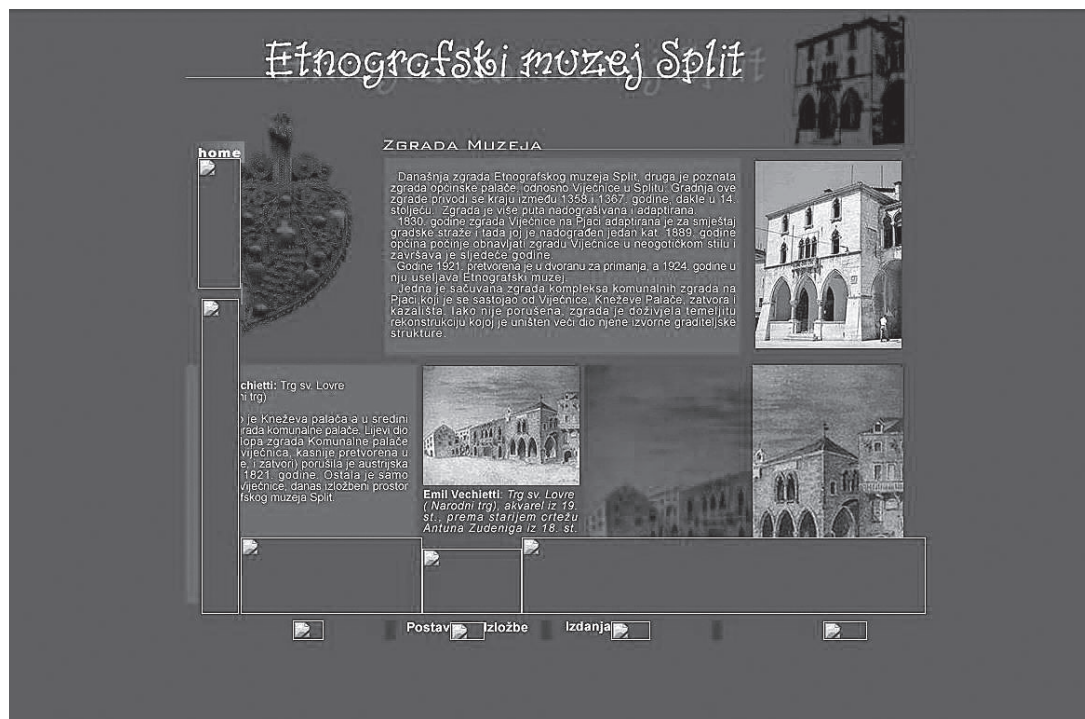

IZRADA, RAZVOJ I DOSTUPNOST MREŽNIH STRANICA ETNOGRAFSKOG MUZEJA SPLIT

IVA MEŠTROVIĆ □ Etnografski muzej Split, Split

sl.1. Podstranica Zgrada muzeja na prvotnačini mrežnih stranica (14. srpnja 2004.). <https://web.archive.org/web/20040718032405/http://et-mu-st.com:80/povijest%20history/zgrada.htm> (pristupljeno 10. srpnja 2022.)

1 Umjesto naziva „mrežne stranice” uputnije bi bilo rabiti naziv „mrežno sjedište”. Naime, nazivi „mrežna stranica” i „mrežno sjedište” nisu sinonimi. Mrežna stranica je hipertextualni dokument na internetu, a mrežno sjedište je skup više međusobno povezanih i uklopljenih mrežnih stranica koje čine cjelinu i vlasništvo su jednog subjekta. Vidjeti: Ružić, Drago, Antun Biloš i Davorin Turkalj, *E-marketing*, 3., izmijenjeno i prošireno izd. Osijek: Ekonomski fakultet. 2014. <https://library.tookbook.com/book/50085/e-marketing> (pristupljeno 5. srpnja 2022.). Ipak, u radu će se zbog široke prihvaćenosti upotrebljavati termin mrežne stranice.

2 Ružić, Drago, Antun Biloš i Davorin Turkalj, nav. dj.

Uvod. Zbog brojnih mogućnosti koje mrežne stranice pružaju one su primarna internetska lokacija svakoga ozbiljnijeg poslovnog subjekta, neovisno o kojem je poslovnome modelu riječ.¹ Ukratko, mrežne stranice omogućuju prezentaciju poslovnog subjekta, proizvoda i usluga koje on nudi svojim korisnicima te osiguravaju međusobnu komunikaciju i interakciju.²

Primjena novih tehnologija u sektoru baštine ponajprije ovisi o umijeću ustanova da objedine resurse (osoblje, tehnologiju, sadržaj ustanove), radne procese i sustav vrijednosti na temelju kojega se donose odluke i određuju prioriteta. Pritom je potrebno naglasiti da tehnološkim promjenama obvezno prethode organizacijske promjene ustanove.³

Mrežne se stranice prema osnovnoj podjeli razvrstavaju na statičke i dinamičke, iz čega proizlazi i podjela prema modelu upravljanja mrežnim sadržajem.⁴ Statički model upravljanja odnosi se na ukupan proces izrade i ažuriranja mrežnih stranica prema načelima statičkog

okruženja, pri čemu se primjenjuju samo osnovne web tehnologije, HTML i CSS.⁵ Glavno obilježje dinamičkog modela upravljanja jest to što se pokreće uz pomoć specijaliziranog sustava za upravljanje, odnosno CMS sustava (Content Management System).⁶ U praksi je sve zastupljeniji pristup koji je kombinacija prednosti obaju modela.

Svoje prve mrežne stranice hrvatski muzeji objavljuju 1996. godine u sklopu projekta *Muzeji Hrvatske na internetu*, koji je pokrenuo Muzejski dokumentacijski centar. Muzejske mrežne stranice razvile su se u prepoznatljiv kiberžanr jer logika njihova strukturiranja proistječe iz tipologije muzejskih funkcija (zbirke, stalni postav, izložbe, nakladništvo, odjeli, istraživanja, akvizicije, vodstva, događanja, marketing, muzejska trgovina...)⁷

Od prve pojave mrežnih stranica baštinskih ustanova do danas može se govoriti o postojanju triju generacija: u prvotnoj generaciji mrežnih stranica ove su se ustanove bavile same sobom i na mreži preslikavale internu orga-

nizacijsku strukturu, a webom su se koristile za marketing i promociju ustanove; druga generacija prepoznala je sadržaj ustanova, a treća je otvorila put dvosmjerne komunikacije i suradnje s korisnicima.⁸

Mrežne stranice bilo kojeg muzeja temelje se na nekom predlošku *online* komunikacije. Danas poznajemo tri modela komuniciranja na kojima su zasnovane mrežne stranice većine muzeja:

1. odnosi s javnošću – prezentacija muzeja (informacije o ustanovi – povijest, odjeli, djelatnici, kratke informacije o zbirka, izdanjima i sl.), informacije za posjetitelje/korisnike (adresa, radno vrijeme, kontakti, organizirana vodstva, aktivnosti, programi, događanja)

2. sadržaj muzeja – prezentacija kulturne baštine (odabrani predmeti, *online* zbirke, virtualne izložbe, multimedijске priče)

3. suradnja s posjetiteljima/korisnicima – participativna kultura komuniciranja (mrežna stranica kao društveni medij i suradnička platforma).⁹

U idealnom slučaju mrežne stranice muzeja trebale bi se temeljiti na sva tri navedena modela komunikacije.

Dva su osnovna pitanja na koja treba odgovoriti pri planiranju mrežnih stranica: što muzejski djelatnici svojim mrežnim stranicama žele prenijeti svojim korisnicima i jesu li im poznate metode vrednovanja učinkovitosti mrežnih stranica.¹⁰ Budući da ne postoji zadana norma za oblikovanje mrežnih stranica muzeja, one „... trebaju odražavati organizaciju, poslanje i jedinstvenost muzeja...“.¹¹

Pri planiranju mrežnih stranica kao skup smjernica, odnosno podsjetnik, mogu nam poslužiti poželjni generički elementi „idealne“ muzejske mrežne stranice koji su razvrstani u šest skupina: opće i servisne informacije o muzeju; *offline* i *online* usluge; poveznice na druge mrežne izvore; predstavljanje kulturne baštine – sadržaja muzeja; dodatni sadržaji; komunikacija s korisnicima.¹²

Strukturiranje i oblikovanje mrežnih stranica zahtijeva stalno ili povremeno obnavljanje koje je posljedica ubrzanih promjena tehnologije i trendova u oblikovanju, što nužno podrazumijeva potrebna znanja i vještine. Pri izradi mrežnih stranica treba paziti da one udovoljavaju općim načelima kvalitete glede sadržaja, strukture, funkcionalnosti, vizualnog oblikovanja i održavanja.¹³

Prve stranice Etnografskog muzeja Split na mreži izrađene su 2002. godine. Druga inačica mrežnih stranica objavljena je 2007. godine, a početkom 2022. izrađene su nove stranice dostupne na adresi www.etnografski-muzej-split.hr.

Kako bismo mogli pratiti razvoj mrežnih stranica Muzeja, u nastavku ćemo se osvrnuti na oblikovanje, strukturu i sadržaj triju spomenutih inačica. Odredit ćemo kojemu od navedenih modela upravljanja mrežnim sadržajem pripadaju objavljene inačice i koji je prevladavajući model komunikacije pojedine inačice. Naposljetku ćemo uputiti

na mogućnosti poboljšanja novoobjavljenih mrežnih stranica radi proširenja novim sadržajima i uslugama za korisnike.

Prve mrežne stranice Muzeja iz 2002. godine

Za izradu i objavljivanje vlastitih mrežnih stranica Muzej je tijekom 2002. godine zakupio *web hosting* paket tvrtke Croadria i registrirao domenu (www.et-mu-st.com). Stranice je oblikovala Dina Vuletin. Izrađene su u softveru Macromedia Dreamweaver 4.0 (kasnije poznatome kao Adobe Dreamweaver), koji je u to vrijeme bio jedan od najpopularnijih alata za izradu i uređivanje web stranica. Taj se alat temelji na vizualnom uređivanju stranica.¹⁴ Za oblikovanje stila, odnosno izgleda stranica upotrijebljen je jezik CSS (Cascading Style Sheets).

Prva inačica stranica pohranjena je u mrežnom arhivu The Wayback Machine 26. travnja 2003. i dostupna je i djelomično je sačuvana.¹⁵ Na stranicama tog arhiva moguće je kronološkim slijedom pratiti promjene, tj. ažuriranja na svim objavljenim inačicama mrežnih stranica Muzeja.

Uvidom u mrežni arhiv The Wayback Machine primjećujemo da na svim pohranjenim kopijama te inačice mrežnih stranica Muzeja u većoj ili manjoj mjeri nisu vidljivi osnovni elementi stranice (logotip, fotografije, videa, dijelovi teksta, poveznice i sl.). Nažalost, zbog nedostatka tih elemenata nismo u mogućnosti doživjeti vizualni dizajn kao cjelinu, što je presudno važno za stvaranje korisničkog iskustva.

Struktura stranica je jednostavna, s horizontalnim izbornikom smještenim u podnožju stranice, uz izuzetak naslovnice, pri čemu se pojavljuje vertikalni izbornik smješten u sredini stranice. Izbornik s naslovnice vodi do aktivnih stranica (*Povijest muzeja*, *O nama*, *Muzejski postav*, *Nova zbivanja*, *Opći podaci*), dok su neke stranice (*Izložbe*, *Nošnje*) neaktivne. Objavljeni se sadržaj odnosi na opće informacije o Muzeju, podatke o radnom vremenu i cijeni ulaznica za posjetitelje, podatke o djelatnicima (s naznakom zanimanja, zvanja i zaduženja u ustanovi), podatke o povijesti Muzeja s poveznicama na podstranice *Zgrada muzeja* i *Muzejski postav od 1916. – 1937.*, prikaz izložbenih cjelina stalnog postava Muzeja iz 2001. godine, popis raspoloživih izdanja te na obavijesti o aktualnim događanjima u Muzeju.

Opisana inačica mrežnih stranica Muzeja bila je dostupna javnosti do 14. svibnja 2006. godine. (sl.1.)

Druge mrežne stranice Muzeja iz 2007. godine

Muzej je drugu inačicu svojih mrežnih stranica objavio je 2007. godine. Stranice je dizajnirala Dina Vuletin Borčić. Izrađene su u softveru Macromedia Dreamweaver 8.0 (posljednjom Macromedijinoj verziji).

Stranice je do 16. rujna 2008. održavao ravnatelj Muzeja, dr. Silvio Braica. Nakon toga tu je zadaću preuzela

3 Šojat-Bikić, Maja, „Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku, *Muzeologija* 50 (2013): 362.

4 Košak, Barbara, Mario Tomiša i Marko Čačić, Statičko i dinamičko upravljanje web sadržajem, *Tehnčki glasnik* 9, 2015(i): 77.

5 Isto, 78.

6 Isto, 80.

7 Šojat-Bikić, Maja, „Muzejska mrežna stranica kao kiberžanr, ili: kakva bi trebala biti muzejska mrežna stranica“, u: (*Pogled u muzejsko elektroničko nakladništvo*, ur. Snježana Radovanlija Mileusnić (Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2015), 15.

8 Šojat-Bikić, Maja, *Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku*, 211.

9 Šojat-Bikić, Maja, *Muzejska mrežna stranica kao kiberžanr, ili: kakva bi trebala biti muzejska mrežna stranica*, 20.

10 Isto, 13.

11 Isto, 12.

12 Isto, 22-25.

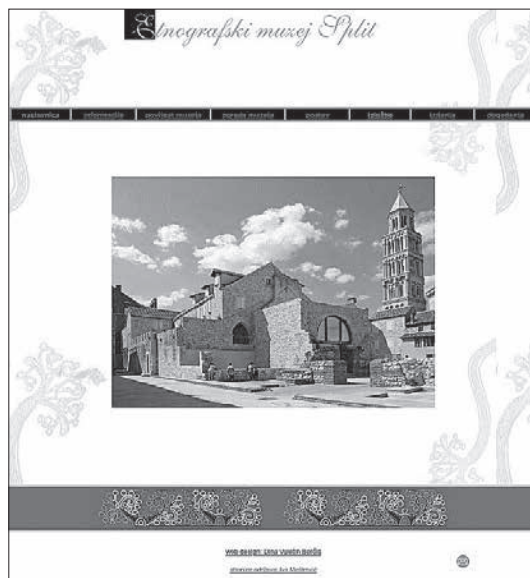
13 Šojat-Bikić, Maja, *Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku*, 234.

14 Vizualno uređivanje stranica naziva se i WYSIWYG (*what you see is what you get*), u slobodnom prijevodu „ono što vidiš, to ćeš i dobiti“. Brojni su alati koji omogućuju izradu web stranica i bez poznavanja osnova HTML koda. Ti alati automatski generiraju HTML kôd prateći upute koje korisnik zadaje preko jednostavnoga korisničkog sučelja („klikajući“). Stranica se prikazuje onako kako će se kasnije prikazivati u nekom od preglednika. Nacionalni portal za učenje na daljinu „Nikola Tesla“, *Uvod u btml*, <https://tesla.carnet.hr/mod/book/tool/print/index.php?id=5430> (pristupljeno 5. srpnja 2022.).

15 Internet Archive. The Wayback Machine, <https://web.archive.org/web/20030424073546/http://www.et-mu-st.com/etnografski%20muzej%20st.htm> (pristupljeno 5. srpnja 2022.).

sl.2. Početna stranica druge inačice mrežnih stranica Muzeja (6. studenoga 2009.)
<https://web.archive.org/web/20091106162640/http://www.etnografski-muzej-split.hr:80/> (pristupljeno 10. srpnja 2022.)

sl.3. Prikaz stranice Izdanja na zaslonu pametnog telefona

autorica ovoga rada, koja ih održava do danas.¹⁶

16 Iva Meštrović, viša knjižničarka Muzeja, završila je 2008. godine jednogodišnji online tečaj za web kreatora škole E-92.

17 Internet Archive, The Wayback Machine, https://web.archive.org/web/20070801000000*/https://etnografski-muzej-split.hr (pristupljeno 5. srpnja 2022.).

18 Hrvatski arhiv weba (HAW) Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu uspostavljen je u rujnu 2004. u suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu (Srce) radi preuzimanja i trajnog čuvanja *online* obveznog primjerka. Izgrađen je na konceptima selektivnog pobiranja (harvestiranja) javno dostupnih publikacija na webu, godišnjeg pobiranja .hr domene i tematskog pobiranja sadržaja nacionalnog značenja. Hrvatski arhiv weba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, <https://haw.nsk.hr/o-arhivu-weba/> (pristupljeno 6. srpnja 2022.).

19 Pohranjeni sadržaji mogu se pretražiti u tražilici Pretraži .hr domenu unosom točnog URL-a i odabirom željenog datuma pohranjenog primjerka na kalendaru.

20 Hrvatski arhiv weba, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, <https://haw.nsk.hr/wayback/20110719181728/http://www.etnografski-muzej-split.hr/> (pristupljeno 6. srpnja 2022.).

21 Šalamon-Cindori, Breza i Daniela Živković, „Dva desetljeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice na mreži”, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 61, 1(2018): 246.

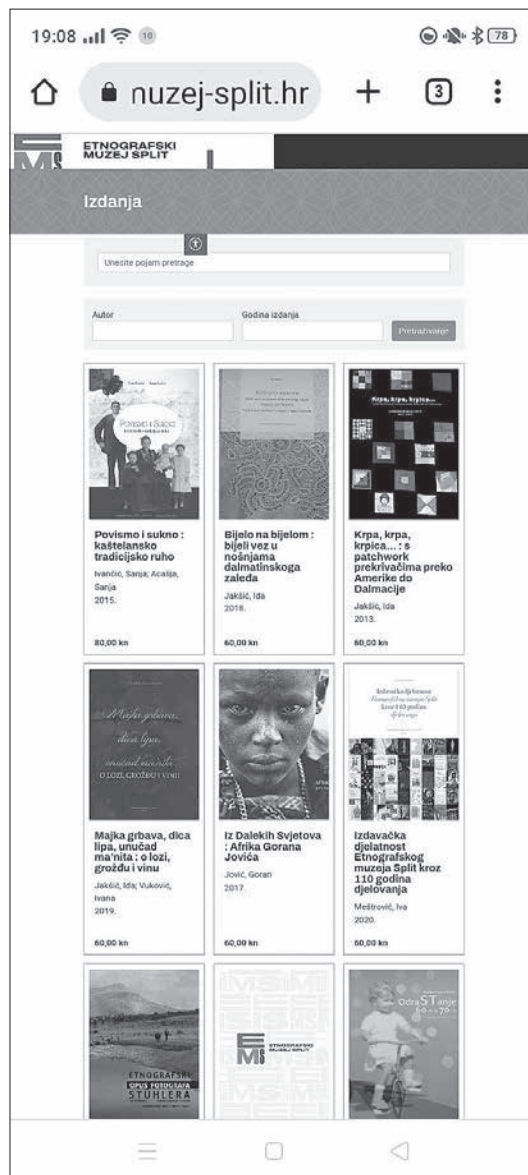
22 Izbornik se isprva nalazio u podnožju naslovne stranice, a od 6. studenoga 2009. premješten je u zaglavlje stranice.

Druga inačica stranica pohranjena je u mrežnom arhivu The Wayback Machine 2. kolovoza 2007. i dostupna je te djelomično sačuvana.¹⁷

U Hrvatskoj se od 2011. godine u Hrvatskom arhivu weba (HAW)¹⁸ jedanput u godini pobiru (harvestiraju) aktivna web sjedišta na nacionalnoj internetskoj .hr domeni.¹⁹ Mrežne stranice Muzeja arhivirane su 19. srpnja 2011. i dostupne su na HAW-u.²⁰ Činjenica da se uz pomoć mrežnih arhiva može pratiti razvoj stranica na mreži, i to ne samo unatrag nego i tijekom određenog razdoblja, govori o korisnosti njihove upotrebe, što, ustalom, potvrđuju i dva spomenuta arhiva.²¹

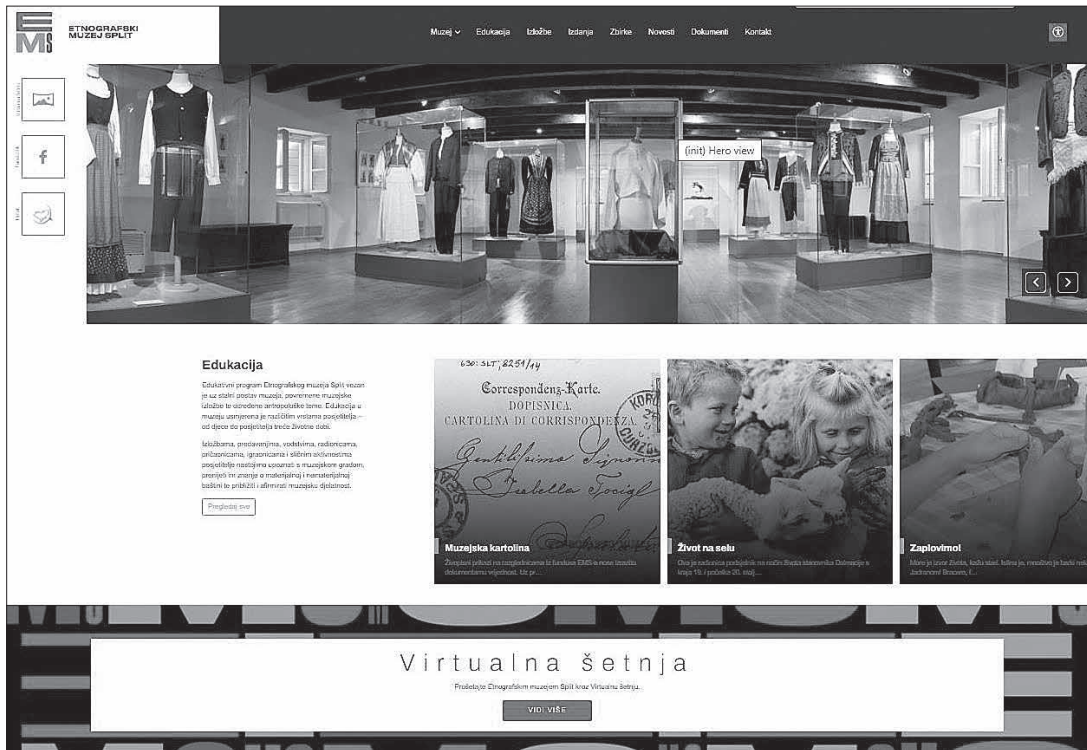
Pregledavajući mrežni arhiv The Wayback Machine, primjećujemo da na najranijim kopijama druge inačice mrežnih stranica Muzeja nije vidljiv sadržaj stranica (do 27. travnja 2008.). Također nisu vidljivi, tj. podržani neki grafički elementi na stranicama (fotografije, animacije izrađene u programu Macromedia Flash i sl.), što se u kasnijim godinama postupno gubi. Stranice vizualno lijepo izgledaju. Na svim se stranicama na bijeloj podlozi nalazi logotip Muzeja koji je smješten u središnjem dijelu zaglavlja. Dopunjuju ga stilizirani uzorci veza narodne nošnje dalmatinskog zaleđa na gornjem lijevom i desnom rubu stranice, a u podnožju su vjerno preneseni uzorci. Dominiraju crvena i crna boja. Na naslovnoj stranici pojavljuje se dojmjliva fotografija zgrade Muzeja u Severovoj ulici.

Riječ je o vrlo jednostavnoj strukturi stranica s horizontalnim izbornikom smještenim u zaglavlju.²² Izbornik s naslovnice vodi do stranica *Informacije*, *Povijest muzeja*, *Zgrada muzeja*, *Postav*, *Izložbe*, *Izdanja*, *Događanja*, s uspostavljenim poveznicama među stranicama. S obzirom na sadržaj, redom su dane opće informacije o Muzeju i informacije za posjetitelje, kratka povijest Muzeja od osnutka do danas, podatci o zgradi u kojoj je Muzej danas smješten, sažeti prikaz aktualnog postava

Muzeja, prikaz aktualnih izložaba, popis raspoloživih muzejskih izdanja koja se mogu nabaviti u Muzeju (na recepciji) te objave o najaktualnijim novostima i događanjima vezanima za ustanovu. Stranice obiluju popratnim fotografijama. Na stranice o izložbenoj djelatnosti i aktivnostima Muzeja posljednjih se godina sve više uvršavaju poveznice na videozapise s otvorenja pojedinih izložaba ili događanja. Na stranici na kojoj su predstavljena izdanja svi objavljeni brojevi časopisa *Ethnologica Dalmatica* imaju poveznicu na njihove elektroničke verzije na portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa *Hrčak*.²³

Na naslovnici je 13. prosinca 2012. godine postavljena poveznica na virtualnu šetnju Muzejom. Panoramske fotografije snimio je fotograf Igor Tomljenović. Muzej je 30. svibnja 2013. otvorio svoj profil na društvenoj mreži *Facebook*, gdje su objavljivane novosti o raznovrsnim aktivnostima ustanove u obliku teksta, slika, albuma fo-

sl.4. Početna stranica treće inačice mrežnih stranica Muzeja izrađenih 2022. godine (19. travnja 2022.)
<https://web.archive.org/web/20220419125221/https://etnografski-muzej-split.hr/> (pristupljeno 10. srpnja 2022.)

tografija, videozapisa i popratnih poveznica. Na naslovnici mrežnih stranica postavljena je poveznica na Facebook profil Muzeja. Komunikacija s korisnicima moguća je putem formulara za kontakte e-pošte.

U proteklih petnaest godina druga inačica mrežnih stranica nije doživjela promjene u smislu oblika i strukture, zbog čega se već dugo osjećala potreba za njezinim osuvremenjivanjem.²⁴ Zato je odobreni projekt izrade novih mrežnih stranica, započet krajem 2021. i dovršen 2022. godine, dočekan s velikim odobravanjem, ali i odgovornošću. (sl.2.)

Nove mrežne stranice Muzeja iz 2022. godine

Treća inačica mrežnih stranica Muzeja objavljena je 19. travnja 2022, a izradila ih je tvrtka Net media Sistemi d.o.o. / Sistemi.hr iz Splita. Među ponudama za izradu novih mrežnih stranica, ponuda te tvrtke ocijenjena je najpovoljnijom. Pri izboru smo uzeli u obzir i činjenicu da zaposlenici te tvrtke svojim znanjem i dugogodišnjim iskustvom uspješno grade imidž vodeće tvrtke za razvoj digitalnih rješenja na području Splitsko-dalmatinske županije i šire.²⁵

Kao tehničko rješenje korištena je DNN Platform CMS aplikacija.²⁶ To je besplatna aplikacija otvorenog koda za daljnji razvoj. Zastupljena je na webu gotovo dva desetljeća, s milijunima krajnjih korisnika diljem svijeta (i u Hrvatskoj).²⁷ Od 2003. godine do danas tvrtka Net media Sistemi implementirala je više od 300 web rješenja (web stranica, portala, intranetskih stranica, web aplikacija) baziranih na DNN platformi, čime je stekla kompetencije kao DNN partner.²⁸

Navest ćemo neke od prednosti DNN Platform aplikacije. To su sigurnost, funkcionalnost, skalabilnost, ugrađena podrška za višejezičnost, ugrađena podrška za nove web standarde, ugrađena podrška za detekciju mobilnih uređaja i sl.

Višemesečni projekt izrade mrežnih stranica Muzeja realiziran je u nekoliko faza. Rezultirao je izvedbom suvremenog web rješenja koje se sastoji od DNN Platform CMS aplikacije i pripadajućih dodataka (modula) koji zajedno čine cjelovito rješenje za prezentaciju i samostalnu administraciju sadržaja, kao i mogućnost proširenja sustava novim mogućnostima.

Pri izradi mrežnih stranica obavljena je prilagodba prikaza za moderne internetske preglednike: *Edge*, *Firefox*, *Chrome*, *Safari*. Stranice su implementirane primjenom responzivnog dizajna, što omogućuje prilagodljiv prikaz na svim tipovima uređaja (na mobitelu, tabletu, računalu). (sl.3.) Tijekom izrade pazilo se na sve bitne aspekte koji utječu na indeksiranje stranice od suvremenih internetskih pretraživača te je postavljena osnova za daljnji SEO (Search Engine Optimisation).

S obzirom na to da se izrada novih mrežnih stranica temeljila na zatečenom stanju prijašnje inačice, u daljnjem ćemo se tekstu osvrnuti na najvažnije novosti koje se odnose na oblikovanje, strukturu i sadržaj. Nove su mrežne stranice zadržale jednostavnu strukturu s horizontalnim izbornikom u zaglavlju, koji je ponešto izmijenjen i dopunjen. Na naslovnoj stranici redom se pojavljuju ove stranice: *Muzej*, *Edukacija*, *Izložbe*, *Izdavanja*, *Zbirke*, *Novosti*, *Dokumenti*, *Kontakt*. Logotip Muzeja smješten je u lijevom kutu zaglavlja naslovnice. Na

23 Časopis *Ethnologica Dalmatica*, <https://hrcak.srce.hr/ethnologica-dalmatica> (pristupljeno 15. srpnja 2022.)

24 Knjižnica Muzeja je, naime, kroz proteklih pet godina u godišnjim planovima svojih aktivnosti prijavljivala projekt izrade novih mrežnih stranica.

25 Sistemi.hr, „O nama”, <https://www.sistemi.hr/o-nama> (pristupljeno 10. srpnja 2022.).

26 DNN (DotNetNuke) Platform CMS (Content Management System), <https://www.dnnsoftware.com/platform> (pristupljeno 15. srpnja 2022.).

27 Više o povijesti DNN-a: Walker, Shaun, „An Inside Look at the Evolution of DNN”, u: *Professional DNN7: Open Source .NET CMS Platform*, Shaun Walker i dr., Wiley, 2015, 1-102, https://media.wiley.com/product_data/excerpt/4X/11188508/111885084X-4.pdf (pristupljeno 15. srpnja 2022.).

28 Sistemi.hr, „O nama. DNN partner”, <https://www.sistemi.hr/o-nama/dnn-partner> (pristupljeno 15. srpnja 2022.).

jednak se način pojavljuje i na ostalim stranicama. Na logotipu je postavljena poveznica na naslovnicu. Logotip je oblikovan u splitskom dizajnerskom studiju Kazinoti & Komenda. U desnom kutu zaglavljiva postavljena je ikona digitalne pristupačnosti. Omogućena je promjena kontrasta pozadine i promjena veličine fonta.²⁹ Ispod logotipa nalaze se poveznice na virtualnu šetnju Muzejom, *Facebook* i *Hrčak*.

U glavnom dijelu naslovnice predstavljen je sažet prikaz edukativnih aktivnosti Muzeja, uz poveznicu na sve aktualne programe (predavanja, vodstva, radionice, pričaonice, igraonice i sl.). Postavljene su slikovne poveznice na tri najnovije edukativne aktivnosti.

Slikovne poveznice postavljene su i na stranice *Izložbe*, *Izdanja* i *Zbirke*.

U podnožju svih stranica navedeni su podatci o telefonu za kontakt, elektroničkoj pošti i radnom vremenu za posjetitelje. Tu se nalaze i podatci o uvjetima korištenja, poveznice na dokumente o zaštiti osobnih podataka i pristupačnosti mrežnih stranica. U desnom se dijelu nalazi logotip (bez poveznice).

Stranica *Muzej* ima padajući izbornik s podstranicama *Opće informacije* (adresa, kontakt, radno vrijeme za posjetitelje, cijene ulaznica i stručnog vodstva), *Povijest muzeja* i *Struktura zaposlenih*. Slijedi stranica *Edukacija*, s prikazom aktualnih edukativnih aktivnosti koje su uz kraći tekst popraćene glavnom fotografijom i s još nekoliko fotografija koje se prikazuju u slijedu. Nakon završetka edukativne aktivnosti pohranjuju se u arhivi, koja se također može pregledavati. Stalni postav i aktualne povremene izložbe Muzeja mogu se pogledati na stranici *Izložbe*. Na lijevoj su strani vizualno istaknute informacije o samoj izložbi, dok se u središtu stranice prikazuje glavna fotografija, nakon koje se mogu učitati i ostale. Ispod fotografija nalazi se tekstualni dio koji opisuje dotičnu izložbu. Izložbe se nakon zatvaranja pohranjuju u arhivu, i to kronološkim slijedom. Na stranici *Izdanja* kronološki su predstavljena raspoloživa vlastita izdanja, dok se za rasprodana planiraju postaviti elektroničke inačice u pdf formatu. Postoji opcija pretraživanja izdanja po autoru, godini izdanja te dodatna opcija poimovnog pretraživanja.

Na stranici *Zbirke* ukratko su predstavljene postojeće zbirke s kontaktnim podacima voditeljā i izabranom fotografijom reprezentativnog predmeta. Na istoj su stranici predstavljeni dokumentacijski fondovi i knjižnica Muzeja. Stranica *Novosti* predstavlja najvažnije novosti i događanja u Muzeju. Sadržaj članaka objavljenih na stranicama *Edukacija*, *Zbirke* i *Novosti* moguće je podijeliti na društvenim mrežama *Facebook* i *Twitter*. Na stranici *Dokumenti* objavljene su službene isprave vezane za pravo na pristup informacijama i zaštitu osobnih podataka te su poredani kronološkim slijedom (javna nabava, planovi, financijska izvješća te bilješke sa sjednica Upravnog vijeća Muzeja). Na stranici *Kontakti* navedene su osnovne informacije o Muzeju, a implementirani su

Google maps i kontakt formulari za komunikaciju s korisnicima. (sl.4.)

Zaključak. Korištenje mrežnih arhiva Wayback Machine i Hrvatski arhiv weba omogućilo nam je da utvrdimo dostupnost i stupanj očuvanja svih inačica mrežnih stranica našega Muzeja. Provedena analiza i opisi oblikovanja, strukture i sadržaja triju dosad objavljenih inačica mrežnih stranica Muzeja otkrila je glavna obilježja svake pojedine inačice, kao i razlike među njima. Time smo u konačnici dobili jasniju sliku razvoja mrežnih stranica ove ustanove. U prvoj i drugoj inačici riječ je o statičkome modelu upravljanja mrežnim sadržajem, dok je u trećoj riječ o dinamičkome modelu.

Nadalje, analizom promatranih inačica mrežnih stranica Muzeja utvrđeno je da prva i druga pripadaju prvoj generaciji mrežnih stranica, a prevladavajući model komuniciranja jest model odnosa s javnošću. Treća je inačica mrežnih stranica, uz model odnosa s javnošću i model suradnje s posjetiteljima/korisnicima, djelomično utemeljena na modelu sadržaja Muzeja – prezentaciji kulturne baštine (odabranih predmeta). Budući razvoj naših mrežnih stranica vidimo u većoj zastupljenosti sadržaja Muzeja (online zbirke, virtualne izložbe i multimedijске priče). Korisnike na mrežne stranice trebaju privući kvalitetan sadržaj i njegova prezentacija kako bi ga posjetili, proveli na njemu određeno vrijeme te mu se ponovo vratili. Muzeji trebaju imati na umu da će njihove mrežne stranice biti jedinstvene upravo zbog sadržaja koji se ne može pronaći nigdje drugdje na mreži, a manje zbog vizualnog oblikovanja. Kako postojeće rješenje nudi mogućnost daljnjeg proširenja sustava novim funkcionalnostima, nadamo se da će mrežne stranice u dogledno vrijeme biti bogatije ponudom sadržaja Muzeja, kao i dodatnog sadržaja za korisnike.

LITERATURA I IZVORI

1. DotNetNuke Platform (DNN). <https://www.dnsoftware.com/platform> (pristupljeno 15. srpnja 2022.).
2. Etnografski muzej Split. <https://etnografski-muzej-split.hr/> (pristupljeno 12. srpnja 2022.).
3. Hrvatski arhiv weba. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. <https://haw.nsk.hr/wayback/20110719181728/http://www.etnografski-muzej-split.hr> (pristupljeno 6. srpnja 2022.).
4. Hrvatski arhiv weba. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. <https://haw.nsk.hr/o-arhivu-weba/> (pristupljeno 6. srpnja 2022.).
5. Internet Archive. The Wayback Machine. <https://web.archive.org/web/20030424073546/http://www.et-mu-st.com/etnografski%20muzej%20ost.htm> (pristupljeno 5. srpnja 2022.).
6. Internet Archive. The Wayback Machine. https://web.archive.org/web/20070801000000*/https://etnografski-muzej-split.hr (pristupljeno 5. srpnja 2022.).
7. Košak, Barbara, Mario Tomiša i Marko Čačić. „Statičko i dinamičko upravljanje web sadržajem”. *Tebnički glasnik* 9, 2015 (1): 77-83.
8. Nacionalni portal za učenje na daljinu „Nikola Tesla”. „Uvod u html.“ <https://tesla.carnet.hr/mod/book/tool/print/index.php?id=5430> (pristupljeno 5. srpnja 2022.).

29 Mrežne stranice Muzeja djelomično su usklađene sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora (NN 17/19).

9. Ružić, Drago, Antun Biloš i Davorin Turkalj. *E-marketing*. 3., izmijenjeno i prošireno izd. Osijek: Ekonomski fakultet, 2014. <https://library.tookbook.com/book/50085/e-marketing> (pristupljeno 5. srpnja 2022.).
10. Sistemi.hr. „O nama”. <https://www.sistemi.hr/o-nama> (pristupljeno 10. srpnja 2022.).
11. Sistemi.hr. „O nama. DNN partner”. <https://www.sistemi.hr/o-nama/dnn-partner> (pristupljeno 15. srpnja 2022.).
12. Šalamon-Cindori, Breza i Daniela Živković. „Dva desetljeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice na mreži”. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 61, 1 (2018): 241-269.
13. Šojat-Bikić, Maja. „Modeliranje digitalnih zbirki i digitalnih proizvoda: sadržajno-korisnički aspekt komuniciranja kulturne baštine u digitalnom obliku”. *Muzeologija* 50 (2013): 17-516.
14. Šojat-Bikić, Maja. „Muzejska mrežna stranica kao kiberžanr, ili: kakva bi trebala biti muzejska mrežna stranica”. U: *(Pogled u) muzejsko elektroničko nakladništvo*, ur. Snježana Radovanlija Mileusnić, Snježana, 12-27. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2015.
15. Walker, Shaun. „An Inside Look at the Evolution of DNN”. U: *Professional DNN7: Open Source .NET CMS Platform*. Shaun Walker i dr., Wiley, 2015, 1-102. https://media.wiley.com/product_data/excerpt/4X/11188508/111885084X-4.pdf (pristupljeno 15. srpnja 2022.).

Primljeno: 17. srpnja 2022.

THE CREATION, DEVELOPMENT AND ACCESSIBILITY OF THE WEB SITE OF SPLIT ETHNOGRAPHIC MUSEUM

Use of the web archives Wayback Machine and the Croatian Web Archive (HAW) has made it possible for us to determine the degree of accessibility of various versions of the Museum's web site (from 2002 and 2007) and to track the changes up to 2022, when a new version was released.

The analysis carried out and the descriptions of the design, structure and content of the three versions of the Museum's website published to date have drawn attention to the main characteristic of a given version, and the differences among them. Ultimately then we have obtained a clearer image of the development of the Web site of this institution. We have defined which model of managing web contents the versions released belong to, and which is the prevailing model of communication of the individual version.

Finally we have pointed up the possibility of upgrading the new version, primarily with respect to its expansion with new contents and user services.